

Anti-Pestprotocol CBS Het Mosterdzaadje

versie 1.9
maart 2024

CBS Het Mosterdzaadje, Gortel

Oranjeweg 116
8166 JD Gortel
0578-668163

www.cbshetmosterdzaadje.nl

INHOUD

INHOUD	2
1. THEORIE / ACHTERGROND	3
Samenhang	3
Wat is pesten?	3
Hoe wordt er gepest?	3
De gepeste leerling	4
De pestende leerling	4
De meelopers en andere leerlingen	5
Het aanpakken van pesten	5
2. UITWERKING PESTPROTOCOL HET MOSTERDZAADJE	6
Omgang met pesten	6
Vooraf	7
Afspraken	7
De vier stappen	8
Begeleiding gepeste leerlingen	9
Adviezen aan de ouder(s)/verzorger(s)	10
Doel pestprotocol	10

1. THEORIE / ACHTERGROND

Samenhang

Het Mosterdzaadje wil een veilige school zijn. Zowel fysiek als sociaal¹. Dit anti-pest protocol is ingebed in het bredere kader van een samenhangend veiligheidsbeleid².

Wat is pesten?

Er is sprake van pestgedrag als dezelfde leerling regelmatig en systematisch bedreigd en geïntimideerd wordt. Pesten is een vorm van geweld en daarmee grensoverschrijdend en zeer bedreigend.

Een klimaat waarin gepest wordt, tast iedereen aan. In een klas waar gepest wordt, kunnen alle leerlingen slachtoffer worden. Pestgedrag moet dan ook door iedereen serieus worden genomen. Het moeilijke is dat veel pestgedrag zich in het verborgene afspeelt. Hierdoor is het moeilijk om zicht en grip te krijgen op pestgedrag. Als pestgedrag wordt opgemerkt, weten leerkrachten en anderen niet altijd hoe ze met pestgedrag om kunnen/moeten gaan. Leerkrachten en ondersteunend personeel hebben de taak om samen met de ouder(s)/verzorger(s) en de leerlingen zelf het pesten tegen te gaan. Leerlingen moeten weten dat ze hulp kunnen krijgen van volwassenen in de school en hierom durven vragen. Volwassenen dienen oog te hebben voor de signalen van leerlingen. Ze dienen interesse te tonen en te luisteren naar wat de leerlingen te vertellen hebben. Voor leerkrachten betekent het dat ze groepsgesprekken houden, aandacht hebben voor de groeps sfeer en het functioneren van individuele leerlingen in de groep. Ze maken afspraken met de klas en zorgen ervoor dat deze afspraken nagekomen worden.

Hoe wordt er gepest?

Met woorden:	vernederen, belachelijk maken schelden dreigen met bijnamen aanspreken gemene briefjes, mailtjes, sms-jes schrijven
Lichamelijk:	trekken aan kleding, duwen en sjoeren schoppen en slaan krabben en aan haren trekken wapens gebruiken
Achtervolgen:	opjagen en achterna lopen in de val laten lopen, klem zetten of rijden

¹ [2022-09-16 sociaal veiligheidsplan versie 1.2 Gortel \(samenvatting\).pdf](#)

² [2022-09-16 sociaal veiligheidsplan versie 1.2 Gortel.pdf](#)

Uitsluiting:	opsluiten doodzwijgen en negeren uitsluiten van feestjes bij groepsopdrachten
Stelen en vernielen:	afpakken van kledingstukken, schooltas, schoolspullen kliederen op boeken banden lek prikken, fiets beschadigen
Afpersing:	dwingen om geld of spullen af te geven het afdwingen om iets voor de pestende leerling te doen.
Digitaal Pesten:	anonieme berichten versturen via (sociale) media, opzettelijk uitsluiten, schelden, roddelen, bedreigen, zonder toestemming foto's van een ander op internet plaatsen, privégegevens op een site plaatsen, wachtwoorden en credits stelen en misbruiken, haatprofielen aanmaken, virussen sturen, happy slapping, het versturen van een e-mailbom etc.

De gepeste leerling

Sommige leerlingen lopen meer kans gepest te worden dan anderen. Dat kan met hun uiterlijk, gedrag, gevoelens en sociale uitingsvormen te maken hebben. Bovendien worden kinderen pas gepest in situaties, waarin pesters de kans krijgen om een slachtoffer te pakken te nemen, dus in onveilige situaties. Leerlingen die gepest worden doen vaak andere dingen of hebben iets wat anders is dan de meeste van hun leeftijdgenoten: ze bespelen een ander instrument, doen een andere sport, zijn heel goed in bepaalde vakken of juist niet.

Een kind dat wordt gepest, praat er thuis niet altijd over. Redenen hiervoor kunnen zijn:

- schaamte
- angst dat de ouder(s)/verzorger(s) met de school of met de pester gaan praten en dat het pesten dan nog erger wordt
- het probleem lijkt onoplosbaar
- het idee dat het niet mag klikken.

De pestende leerling

Pesters zijn vaak de sterkeren in hun groep. Zij zijn of lijken populair maar zijn dat uiteindelijk niet. Ze dwingen hun populariteit af door stoer en onkwetsbaar gedrag. Van binnen zijn ze vaak onzeker en ze proberen zichzelf groter te maken door een ander kleiner te maken. Pesters krijgen vaak andere kinderen mee, want wie meedoet, loopt zelf de minste kans om slachtoffer te worden.

Doorgaans voelen pesters zich niet schuldig want het slachtoffer vraagt er immers om gepest te worden.

Pestgedrag kan een aantal dieper liggende oorzaken hebben:

- Een problematische thuissituatie
- Een vaak gevoelde anonimiteit (ik besta niet); als een pester zich verloren voelt binnen een grote groep, kan hij zich belangrijker maken door een ander omlaag te drukken.
- Het moeten spelen van een niet-passende rol.
- Een voortdurende strijd om de macht in de klas
- Een niet-democratisch leefmilieu binnen de school; een docent is autoritair en laat op een onprettige wijze blijken dat hij de baas is. Dergelijke spanningen kunnen op een zondebok worden afgereageerd.
- Een gevoel van incompetentie op school (slechte cijfers of een laag niveau)
- Een zwak gevoel van autonomie (te weinig zelfstandigheid en verantwoordelijkheid)
- Een pestverleden

De meelopers en andere leerlingen

Meelopers zijn leerlingen die incidenteel meedoen met het pesten. Dit gebeurt meestal uit angst om zelf in de slachtofferrol terecht te komen, maar het kan ook zo zijn dat meelopers stoer gedrag wel interessant vinden en dat ze denken in populariteit mee te liften met de pester. Verder kunnen leerlingen meelopen uit angst vrienden of vriendinnen te verliezen.

De meeste leerlingen houden zich afzijdig als er wordt gepest. Ze voelen zich wel vaak schuldig over het feit dat ze niet in de bres springen voor het slachtoffer of hulp inschakelen.

Het aanpakken van pesten

Pesten is onacceptabel en vraagt om een duidelijke en krachtige reactie vanuit de school. De grote vraag is hoe dat het beste kan en vooral ook hoe we dat als team het beste kunnen aanpakken.

2. UITWERKING PESTPROTOCOL HET MOSTERDZAADJE

Pestgedrag komt helaas overal voor, dus ook bij ons op school. Het is een probleem dat we als school onder ogen willen zien en ook serieus willen aanpakken. Om pestgedrag goed aan te kunnen pakken zijn er voorwaarden nodig waaraan wordt voldaan:

- Pesten wordt als probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen: leerlingen (gepeste kinderen, pesters en de zwijgende groep), leerkrachten en de ouders/ verzorgers.
- De school probeert actief pestproblemen te voorkomen. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, wordt het onderwerp pesten met de kinderen bespreekbaar worden gemaakt, waarna met hen afspraken worden vastgesteld.
- Als pesten optreedt, moeten leerkrachten (in samenwerking met de ouder(s)/verzorger(s)) dat kunnen signaleren en duidelijk stelling nemen
- Wanneer pesten ondanks alle inspanningen toch weer de kop opsteekt, beschikt de school over een directe aanpak.
- Op de school is een anti-pestcoördinator aangesteld. Meester Roos is de anti-pestcoördinator.

Omgang met pesten

- Op school stellen we, wanneer de gelegenheid daar aanleiding toe geeft, een onderwerp in de klas aan de orde dat gerelateerd is aan pesten.
- Onderwerpen als veiligheid, omgaan met elkaar, rollen in een groep, aanpak van ruzies komen structureel aan de orde via bespreking van de 7 Gortelse manieren³ tijdens de weekopeningen. In voorkomende gevallen wordt onder leiding van een externe partij (zoals Grol Weerbaarheid) expertise ingekocht om leerlingen te begeleiden bij positieve groepsvorming.
- Er wordt gebruik gemaakt van verschillende werkvormen zoals: spreekbeurten, rollenspelen, met elkaar afspraken maken over omgaan met elkaar en groepsopdrachten.
- Het voorbeeld van de leerkrachten (en thuis de ouders) is van groot belang. Er zal minder gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies niet

³ [Onze manieren Zelfstandigheid en Verantwoordelijkheid \(compleet\)](#)

met geweld worden opgelost maar uitgesproken. Agressief gedrag van leerkrachten, ouder(s)/verzorger(s) en de leerlingen wordt niet geaccepteerd. Leerkrachten nemen duidelijk stelling tegen dergelijke gedragingen door aan te spreken op onacceptabel gedrag.

- Twee keer per jaar wordt er doormiddel van ZIENVO+ in groep 3-8 de sociale (veiligheids)beleving van de leerlingen in beeld gebracht. De uitslagen hiervan worden door de intern begeleider besproken met leerkrachten en gedeelde met de onderwijsinspectie. Indien nodig wordt er een plan van aanpak opgesteld.
- Een effectieve methode om pesten te stoppen of binnen de perken te houden, is het maken van duidelijke afspraken met en voor de leerlingen. Op school gelden de volgende afspraken:

Vooraf

1. Een belangrijke stelregel is dat het inschakelen van de leerkracht niet wordt opgevat als klikken. Vanaf de kleutergroep brengen we kinderen dit al bij: je mag niet klikken, maar..... als je wordt gepest of als je ruzie met een ander hebt dan mag je hulp aan de leerkracht vragen. Dit wordt niet gezien als klikken. Het verschil tussen klikken en vertellen bestaat in de intentie waarmee de leerkracht wordt ingeschakeld. Bij klikken is het de intentie van de klikker om een ander 'er bij te lappen'.

2. Een tweede stelregel is dat een medeleerling ook de verantwoordelijkheid heeft om het pestprobleem bij de leerkracht aan te kaarten. Alle leerlingen zijn immers verantwoordelijk voor een goede sfeer in de groep.

3. School en gezin halen voordeel uit een goede samenwerking en communicatie. Dit neemt niet weg dat iedere partij moet waken over haar eigen grenzen. Het is bijvoorbeeld niet de bedoeling dat ouder(s)/verzorger(s) naar school komen om eigenhandig een probleem voor hun kind op te komen lossen. Bij problemen van pesten zullen de directie en de leerkrachten hun verantwoordelijkheid (moeten) nemen en indien nodig overleg voeren met de ouder(s)/verzorger(s). In het geval van pesten op school, blijft de inbreng van ouder(s)/verzorger(s) bij voorkeur beperkt tot het aanreiken van informatie, tot het geven van suggesties en tot het ondersteunen van de aanpak van de school.

Afspraken

1. Doe niets bij een ander kind, wat jezelf ook niet prettig zou vinden
2. Kom niet aan een ander als de ander dat niet wil.
3. We noemen elkaar bij de voornaam en gebruiken geen scheldwoorden

4. Als je kwaad bent ga je niet slaan, schoppen, krabben (je komt niet aan de ander). Probeer eerst samen te praten. Ga anders naar de meester of de juf.
5. Niet: zomaar klikken. Wel: aan de juf of meester vertellen als er iets gebeurt wat je niet prettig of gevaarlijk vindt.
6. Vertel de meester of de juf wanneer jij zelf of iemand anders wordt gepest. Blijft de pester doorgaan dan aan de meester of juf vertellen.
7. Word je gepest praat er thuis ook over, je moet het niet geheim houden.
8. Utlachen, roddelen en dingen afpakken of kinderen buitensluiten vinden we niet goed.
9. Niet aan spullen van een ander zitten
10. Luisteren naar elkaar
11. Iemand niet op het uiterlijk beoordelen of beoordeeld worden
12. Nieuwe kinderen willen we goed ontvangen en opvangen. Zij zijn ook welkom op onze school.
13. Opzettelijk iemand pijn doen, opwachten buiten school, achterna zitten om te pesten is beslist niet toegestaan.
14. Probeer ook zelf een ruzie met praten op te lossen. Na het uitpraten kunnen we ook weer vergeven en vergeten.

De vier stappen

Wanneer leerlingen ruzie met elkaar hebben en/of elkaar pesten

Stap 1

proberen zij en wij er eerst zelf (en samen) uit te komen.

Stap 2

... en na stap 1 één van de leerlingen er niet uit komt, heeft deze het recht en de plicht het probleem aan de meester of juf voor te leggen.

Stap 3

De leerkracht brengt de partijen bij elkaar voor een verhelderingsgesprek en probeert samen met hen de ruzie of pesterijen op te lossen en (nieuwe) afspraken te maken. Bij herhaling van pesterijen/ruzies tussen dezelfde leerlingen volgen sancties (zie bij consequenties).

Stap 4

Bij herhaaldelijke ruzie/ pestgedrag neemt de leerkracht duidelijk stelling en houdt een (bestraffend) gesprek met de leerling die pest /ruzie maakt. De fases van bestraffen treden in werking (zie bij consequenties). Leerkracht(en) en ouder(s)/verzorger(s) proberen in goed overleg samen te werken aan een bevredigende oplossing.

De leerkracht biedt altijd hulp aan de gepeste, neemt maatregelen tegen de pester, begeleidt de meelopers en activeert de zwijgende meerderheid. Indien nodig in overleg met de ouder(s)/verzorger(s) en/of externe deskundigen.

Kinderen kunnen contact opnemen met de interne vertrouwenspersoon, juf Van Mourik. Er hangt een kaartje bij de ingang met haar foto en daaronder de tekst "Vertrouwenspersoon: voor vertrouwelijke dingen kun je terecht bij juf Van Mourik."

Komt u er niet uit? Neem dan contact op met de coördinator veiligheid, meester Roos.

0578-661863 (school) 0578-617631 (privé)
roos@cbsHetMosterdzaadje.nl

Begeleiding gepeste leerlingen

- Medeleven tonen en luisteren en vragen: hoe en door wie wordt er gepest.
- Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor tijdens en na het pesten.
- Huilen of heel boos worden is juist vaak een reactie die een pester wil uitlokken. De leerling in laten zien dat je op een andere manier kunt reageren.
- Zoeken en oefenen van een andere reactie bijvoorbeeld je niet afzonderen.
- Het gepeste kind in laten zien waarom een kind pest.
- Nagaan welke oplossing het kind zelf wil.
- Sterke kanten van de leerling benadrukken.
- Belonen (schouderklopje) als de leerling zich anders/beter opstelt.
- Praten met de ouder(s)/verzorger(s) van de gepeste leerling en de ouder(s)/verzorger(s) van de pester(s).
- Het gepeste kind niet overbeschermen bijvoorbeeld naar school brengen of "ik zal het de pesters wel eens gaan vertellen". Hiermee plaats je het gepeste kind juist in een uitzonderingspositie waardoor het pesten zelfs nog toe kan nemen.
- Praten; zoeken naar de reden van het ruzie maken/ pesten (baas willen zijn, jaloezie, verveling)
- Laten inzien wat het effect van zijn/ haar gedrag is voor de gepeste.
- Excuses aan laten bieden
- In laten zien welke sterke (leuke) kanten de gepeste heeft
- Blijvend monitoren in gesprekjes met de gepeste leerling hoe het nu gaat en de aanpak samen met de gepeste leerling, de ouders en de leerkracht evalueren.

Adviezen aan de ouder(s)/verzorger(s)

Ouder(s)/verzorger(s) van gepeste kinderen:

- a) Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind.
- b) Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouder(s)/verzorger(s) van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.
- c) Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken.
- d) Door positieve stimulering en zgn. schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terug komen.
- e) Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.

Ouder(s)/verzorger(s) van pesters:

- a) Neem het probleem van uw kind serieus.
- b) Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
- c) Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- d) Besteed extra aandacht aan uw kind.
- e) Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
- f) Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat.

Alle andere ouder(s)/verzorger(s):

- a) Neem de ouder(s)/verzorger(s) van het gepeste kind serieus.
- b) Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan.
- c) Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.
- d) Geef zelf het goede voorbeeld.
- e) Leer uw kind voor anderen op te komen.
- f) Leer uw kind voor zichzelf op te komen.

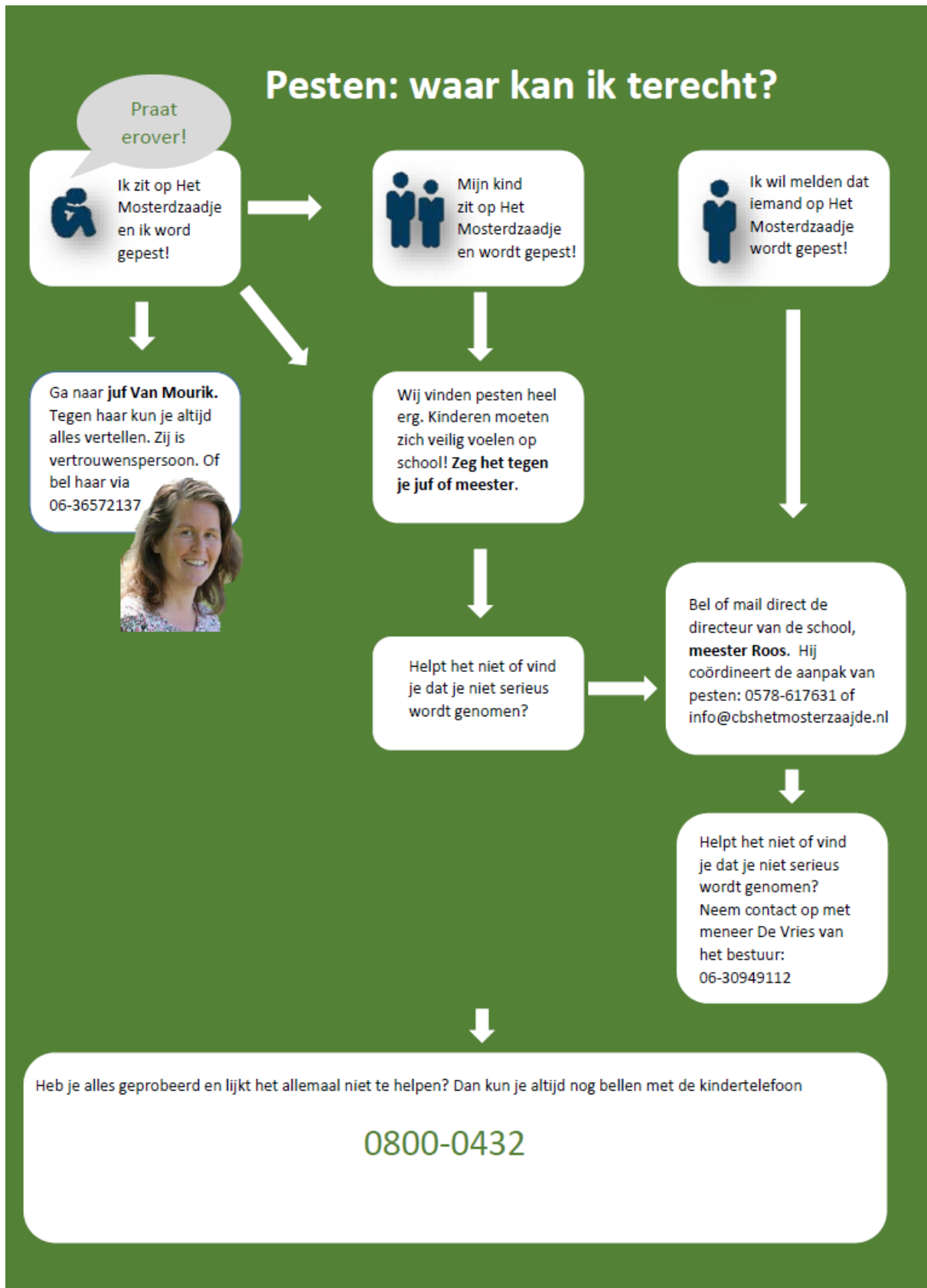
Doel pestprotocol

Alle kinderen horen zich in hun basisschoolperiode veilig te voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen.

Door afspraken zichtbaar te maken kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze gemaakte afspraken

Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan.

Bijlage A Anti-pestkaart (website)

Besproken tijdens de MR vergadering van 16 november 2016. Vastgesteld in de personeelsvergadering van 10 januari 2017.

Wijziging januari 2020 (naam anti-pestcoördinator).

Update september 2022 (toevoeging bijlage 'wat te doen bij pesten')

Herijking december 2023 (naar aanleiding van vragen vanuit de toezichthouder over functioneren protocol bij concreet pestgeval)

- Verwijzing naar 7 manier toegevoegd
- Verwijzing toegevoegd naar inbedding in sociaal veiligheidsplan
- Procedure langgelopen
- Anti-pestkaart toegevoegd

Update maart 2024 naar aanleiding van vragen vanuit de toezichthouder:

- Bij begeleiding van de gepeste leerling evaluatiegesprekken toegevoegd om de voortgang te monitoren